

MESTNI SVET

Poročilo in razprava o načrtu gradeni stanovanj v Ljubljani v letih 1958 in 1959

(Izvelek iz zapisnika 2. seje Mestnega sveta)

Dodatno k že objavljenemu poročilu o načrtu gradnji stanovanj v Ljubljani v letih 1958 in 1959 (v »Glasniku« št. 13 z dne 14. februarja t. l.) je Franc Drobež, predsednik Sveta za stanovanjske zadeve OLO izvajal:

Predloženi načrt je napravljen na temelju razpoložljivih finančnih sredstev in na osnovi možnosti pridobitve gradbenega materiala za ta obseg stanovanjske izgradnje, računajoč pri tem tudi na zmogljivost industrije in obrtne dejavnosti. Načrt je napravljen z roki dograditve, zato je bilo v globalu težje oceniti, katere gradnje bomo v tekočem letu pričeli. Načrt smo postavili na rok dograditve zato, ker smo zajeli v načrt za leto 1958 in v pretežnem obsegu za leto 1959 samo tiste objekte, ki so že v začetni fazi izdelani, ki oziroma so v različnih fazah. Če bi razpolagali z materialnimi sredstvi in zadostno gradbeno operativno, bi glede na priprave občinskih ljudskih odborov in glede na priprave za bločno gradnjo Zavoda za stanovanjsko izgradnjo, gradnjo stanovanj še znatno razširili. Ker pa smo načrt lahko napravili samo v okviru sredstev in razpoložljive operative, smo vanj vključili samo tisto, kar je že pripravljeno za gradnjo, oziroma kar je že začeto ali je vsaj v takem stanju, da obstaja možnost, da se lahko pravočasno prične.

Kot ste lahko videli iz letnega poročila o delu Sveta za stanovanjske zadeve, smo v preteklem letu zgradili v Ljubljani 1205 stanovanj, za leto 1958 pa je predvidenih 1541 stanovanj. Pri tem moram pripomniti, da je za bločno gradnjo predložen načrt točno po strukturi stanovanj, dočim je za individualno gradnjo podana glede obsega le prognoza. Isto velja za leto 1959 in smo pri tej prognozi tudi količino individualne stanovanjske gradnje in vrstne gradnje za 150 stanovanj zmanjšali v korist bločne gradnje. Za leto 1960 pa postavljamo prognozo, da bi morali zgraditi 1815 stanovanj, če bi hoteli nekako normalno razvijati stanovanjsko izgradnjo v odnosu na zadnja leta. V zvezi s številom stanovanjskih enot pa je treba posebej poudariti dejstvo, da je treba postopno spreminjati strukturo stanovanj, in sicer v glavnem v smeri bločne gradnje, ki se povečuje z vsakim letom, kakor tudi v smeri normalizacije povprečja stanovanjskih površin pri eni stanovanjski enoti. Vendar lahko ugotovimo, da gradnja, ki je sedaj v teku, ni taka, da bi bila povprečna kvadratura na eno stanovanjsko enoto vključena popolnoma z zaželeno kvadraturjo. To pa zato, ker so še projekti za stanovanja, ki so

v gradnji, taki, ki odstopajo od tistih povprečij, katere želimo doseči v bodočnosti, in ki bi bili najboljši v zvezi z intencijami perspektivnega plana, ki daje smernice, da je treba stanovanjsko izgradnjo izvajati čim bolj racionalno. Tako bomo v letu 1958 v bločni izgradnji do-

čunu za naše mesto še sprejemljiv. Zato bi bilo potrebno, da te objekte obdržimo v dosedanjem obsegu, ki izpopolnjuje center mesta, za zunanje občine pa bo treba razmisliti, če ne bi bilo umestno, da to vrsto stavb odložimo. Zato mislim, da bi bilo umestno, da Mestni svet opo-

VABILO

na 4. sejo Zbora proizvajalcev OLO Ljubljana

Na podlagi 83. člena Zakona o okrajnih ljudskih odborih ter 48. člena Statuta okraja Ljubljana

sklicujem

4. sejo zbora proizvajalcev, ki bo v torek, dne 4. marca 1958 ob 9. uri dopoldne v mali sejni dvorani na Magistratu.

Predlagam naslednji

dnevni red:

Razprava o družbenem planu okraja Ljubljana za leto 1958.

Vsak ljudski odbornik ima pravico ustno ali pismeno predlagati spremembo ali dopolnitev dnevnega reda.

Morebitno odsotnost javite Skupščinski pisarni OLO, Kresjaja, soba št. 16/I. (telefon 21-939).

Predsednik

Okrajnega ljudskega odbora:
dr. Marijan Dermastia l. r.

segli sledeče povprečne površine na eno stanovanje: v obsegu 31% dvosobnih stanovanj bo doseženo povprečje 50,5% čiste stanovanjske površine, pri 29% trisobnih stanovanj bo dosežena površina 69 m², pri 23% dvosobnih stanovanj s kabineto pa bo dosežena površina 63 m² na eno stanovanjsko enoto.

Tudi po vrsti stanovanjskih objektov lahko vidimo spremembe iz leta v leto. Tako bo v letu 1958 dograjenih 7 dvonadstropnih, 20 trinadstropnih, 1 petnadstropna, 4 šestnadstropne in ena enonadstropna zgradba. Pri strukturi objektov računamo, da je dosežena največja racionalnost gradnje tam, kjer ne potrebujemo dvigal in kjer izostane lahko tudi centralna kurjava. V letu 1959 pa bo zgrajenih 4 desettadstropnih stavb, 1 devettadstropna in 2 osemnadstropni. V toliko bo v letu 1959 poslabšana struktura, ker bodo te gradnje zahtevale dvigala in centralno kurjavo in je treba torej računati na to, da bodo ta stanovanja dražja.

Pri celotnem programu, ki so ga predložili občinski ljudski odbori, opazimo, da zajemajo programi ljubljanskih občin sorazmerno visoko število stolonic. Pri tem moram pripomniti, da smemo ta način gradnje razvijati samo v takem obsegu, ki bi bil v skupnem obra-

zori občinske ljudske odbore, da se orientirajo le na izgradnjo v tistih okoliših, ki so za to vrsto gradenj prikladni. Mnenja sem, da imamo že dosti površin rešenih v urbanističnem pogledu, da se stanovanjska izgradnja na njih lahko vrši. Na nekaterih površinah bi bilo treba graditi tako imenovana socialna stanovanja, ki bi v povprečju zadovoljila današnje potrebe.

Pri vprašanju smernic za kreditiranje stanovanjske izgradnje ste lahko opazili v našem predlogu, da so nekatere formulacije precej ostre, in sicer predvsem tiste, ki zahtevajo široko mobilizacijo dodatnih sredstev. To je bilo tudi nujno, ker smo hoteli obdržati tak obseg stanovanjske izgradnje, kakor smo si ga zadal. V razpravi lahko odločimo, ali da zmanjšamo obseg stanovanjske izgradnje, ali pa da predlagamo mobilizacijo vseh kreditnih sredstev. Mislim, da smo za to, da se mobilizirajo vsa dodatna sredstva.

Dalje predlagam, da se postavijo ostrejša merila za dajanje kreditov za zidanje hiš privatnikov, to je za tako imenovani individualni sistem gradnje, za katerega imamo manjši interes, ker želimo, da se tovrstna gradnja usmerja v vrstno gradnjo. Mislim, da bi bilo prav, da bi Mestni svet razpravljal tudi o tem, kako in v kakšnem obsegu razširiti

vrstno gradnjo, ker se že kažejo težave, ker smo večje površine v Siški, za Bežigradom in v Roški ulici že zazidali in bo treba torej dati na razpolago nove površine. Pripominjam, da tovrstno gradnjo ne smemo podcenjevati, ker se je pokazalo, da je ta gradnja ravno v letu 1957 dosti doprinesla k zmanjšanju stanovanjske stiske. To je tudi del širše mobilizacije privatnih sredstev in delovne sile. Dobro bi bilo, da bi vrstna gradnja še nekaj časa služila kot nekaj prehod od individualne na bločno gradnjo.

Vedno ostrejša merila moramo določiti tudi za izdelovanje samih programov. Koncept gradnje je čisto preširok in ga je treba omejevati, vsaj tam, kjer se trošijo družbena sredstva. Treba je postaviti ostrejša merila pred organe, ki upravljajo z družbenimi sredstvi oziroma pred organe, ki delajo na izdelavi programov, vključno do samih projektantov. Mislim, da smo upravičeni zahtevati, da je njihova dolžnost, da gradijo taka stanovanja, ki so primerna glede na naše današnje pogoje. Zato po mojem mnenju ne bi smeli biti izplačani taki projekti, ki niso vsklajeni z našimi načeli racionalne stanovanjske izgradnje. Glede sredstev bi bilo umestno opozoriti, da moramo izboljšati odnos do tistih ljudi, ki hočejo z lastnimi sredstvi doprinesiti k reševanju stanovanjskega vprašanja. Podvzeti je treba ukrepe, da se omogoči vključitev vseh sredstev, tudi tistih, ki jih nudi privatnik, za stanovanjsko izgradnjo. Pozdraviti je treba vsako željo privatnika, ki se hoče vključiti v zadržano gradnjo. Z njim je treba razpravljati in mu povedati, kakšno politiko vodimo v Ljubljani na področju stanovanjske izgradnje, ne pa da se ta politika postavlja v vsaki občini drugače.

Prav tako je treba razpravljati tudi o tem, kako dobiti stanovanja za prosvetne in zdravstvene delavce, socialne delavce in za uslužbence državne uprave. Pozdraviti je treba iniciativo onih prosvetnih in zdravstvenih delavcev kakor tudi uslužbencev državne uprave, ki imajo voljo in se trudijo, da se organizirajo v zadrage in ki streme za tem, da se s svojim deležem vključijo v to stanovanjsko izgradnjo. Potrebno bo poiskati načelne rešitve za take ljudi, ki so se odločili, da sodelujejo s svojimi sredstvi pri gradnji stanovanj.

Končno moram poudariti, da bo uspeh stanovanjske izgradnje v letu 1958 lahko še večji, če bomo znali najti pravo povezavo z delavskimi sveži podjetji, zbori proizvajalcev, upravnimi odbori in z Zavodom za stanovanjsko izgradnjo v tem smislu, da bodo ljudje lahko vključevali svoje prihranke za zidanje stanovanjskih hiš, da se bodo torej odločili, da varčujejo za stanovanja. Sama družbena sredstva ne bodo zadostovala za popolno rešitev stanovanjskega vprašanja.

V razpravi je sodelovalo več odbornikov, od katerih navajamo nekatere.

Dr. Marjan Dular je med drugim v razpravi izvajal: Kdor je po-

ročilo Sveta za stanovanjske zadeve o planu stanovanjske izgradnje pazljivo prečital, je lahko ugotovil, da gre v glavnem za problem večjih finančnih sredstev, za vprašanje pomanjkanja gradbenega materiala in za vprašanje gradbene operative in njenih zmogljivosti. Kljub temu pa so se iz vrst urbanistov in projektantov pojavili pomisleki na postavljeni plan stanovanjske izgradnje, češ da je strog in da v urbanističnem pogledu ne dopušča kakšnih lastnih intuicij in lastnih urbanističnih zasnov, ker je kriterij za stanovanjsko izgradnjo prestroj, ker postavlja izgradnjo štirinadstropnih hiš oziroma izgradnjo petetažnih stanovanj. Bili so mnenja, naj bi se izjemoma dopuščala tudi drugačna stanovanja.

V poročilu je navedeno vprašanje stolpnice. Iz nje je razvidno, da so na območju centra mesta dopustne nekatere izjeme. V glavnem gre za zidavo stolpnice na zemljišču med Pražakovo, Miklošičevo, Trdinovo, Cigaletovo in Titovo cesto. Kljub temu, da so te izjeme dovoljene, se pojavljajo glede njih pomisleki.

Danes sem bil od projektantov obveščen in opozorjen na to, da so normativi precej ostri in da večje roke projektantov v tem smislu, da ne morejo v zadostni meri sprostiti svojih ustvarjalnih sil do take mere, da bi prišli njihovi lažni pogledi glede realizacije posameznih projektov do takega izraza, do kakršnega bi oni želeli. Morda bi bilo prav, da bi se na današnji seji Mestnega sveta še točneje pojasnilo, zakaj je plan stanovanjske izgradnje v letih 1958 in 1959 tako postavljen in ne drugače. Zelo verjetno je namreč, da ga niti v letu 1959 ne bo mogoče dosti spremeniti, in sicer zaradi težav okrog gradbenih sredstev, pomanjkanja gradbenega materiala in gradbene operative. Razen tega mislim, da je treba upoštevati tudi to, da bo v letošnjem letu precej gradbene operative in mehanizacije angažirane pri gradnji avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb. Zdi se mi, da je potrebno realnost plana stanovanjske gradnje v letih 1958 in 1959 presojati z vseh zgoraj omenjenih vidikov.

Ostoj Tuma je bil mnenja, da se morajo normativi za stanovanjsko izgradnjo, ki so postavljeni v planu za leti 1958 in 1959, še zožiti in je svoje stališče utemeljeval s številkami razpoložljivih denarnih sredstev.

Glede združne gradnje se je tov. Tuma pridružil poročilu in se tudi on postavil na stališče, da za družni, čeprav gradijo z lastnim denarjem, ne morajo graditi tako kakor sami hočejo. Zato naj bi tudi zanje veljali normativi.

Glede strukture gradnje stanovanj je bil tov. Tuma mnenja, da je v planu premalo poudarka na gradnji garsonier. Garsoniere so zapopadene samo s 3%, kar pomeni padec za 4% nasproti prejšnjemu letu. Tov. Tuma je tudi soglašal s predlogom, da naj se stanovanjska izgradnja razvija v smeri čimvečjega števila manjših stanovanj.

Nato je tov. Tuma govoril o normativih, ki so po njegovem mnenju preširoki. V mesecu aprilu 1957 je bila v Kölnu konferenca »Mednarodne federacije za stanovanje in urbanizem in Mednarodne unije družinskih organizacij«. Če primerjamo normative, ki so bili na tej konferenci sprejeti, z našimi normativi, lahko vidimo, da so naši normativi za dobrih 10% nad normativi teh dveh mednarodnih združenj. Če upoštevamo, da potrebujemo letno

2200 stanovanj, bi bilo treba postavljene normative še nekoliko zožiti, vsaj za eno ali dve leti, dokler ne ujamemo normalnega tempa stanovanjske izgradnje. Projektanti naj bi o tem problemu razmišljali, predvsem v tej smeri, kako bi prišlo čimveč ljudi do stanovanj.

Glede ogrevanja prostorov s centralno kurjavo se mi zdi, da bi bilo treba upoštevati centralno kurjavo kot faktor, ki daje višji stanovanjski standard. Centralna kurjava pride v poštev predvsem v višjih stanovanjskih stavbah. Treba bi bilo narediti analizo stroškov za etažno kurjavo.

Nadalje je v poročilu rečeno, naj ima vsak večji blok tudi pisarno in delavnico. Mnenja sem, naj bi se ta pisarna in delavnica uporabljali skupno za več stanovanjskih hiš in ne za vsako posebej. Te delavnice in pisarne bi se lahko koristno uporabile pri bodočem komunalnem servisu.

Za racionalnejšo uporabo stanovanjske površine naj bi se opustile dotedanje jedilne shrambe in upeljale ventilirane omare. Jedilne shrambe predstavljajo izgubo prepotrebne prostora.

Glede etažne višine bi bilo po mojem mnenju najbolje, če bi se dalo predpisati in določiti enotno konstrukcijsko višino 2,60, 2,70 in 2,80 m, kar bi omogočilo, da se lahko pripravijo instalacije vnaprej. Tu gre predvsem za instalacije vodovoda, kanalizacije, centralne kurjave itd.

Glede gradnje vrstnih hiš lahko ugotovimo, da je šla precej v širino. Po mojem mnenju bi bilo treba določiti gornjo mejo posojila na 1.700.000 dinarjev ali na 2.000.000 dinarjev.

Glede komunalnih stroškov naj omenim, da jih delim v dve vrsti:

1. na proporcionalne stroške, med katere spadajo stroški za servise, otroške vrtce, trafo postaje, igrišča, družbene dejavnosti itd. in

2. na neproporcionalne stroške, med katere spadajo stroški za ceste, plin, kanalizacijo, električno omrežje itd.

Mnenja sem, da damo lahko na gradbeno vsoto tem stroškom primeren procent v obliki prispevka.

Frane Sitar je bil mnenja, da je v planu stanovanjske izgradnje v letu 1958 in 1959 premalo cenejših stanovanj. Državlani imajo različne želje in potrebe. Nekateri si žele cenejših, drugi pa modernejših in dražjih stanovanj. V današnjih pogojih je prav gotovo treba zidati cenejša stanovanja in bi bilo morda potrebno v povprečju normative še znižati. Poleg tega se postavlja tudi vprašanje cene najemnin v novo zgrajenih stanovanjih. Vemo namreč, da imamo določene kategorije državljanov, ki prebivajo danes v cenejših stanovanjih, ki na se boje, da bodo morali plačevati višje najemnine v novih stanovanjih, če bodo morali svoja stara stanovanja zaradi rekonstrukcij cest zapustiti. Zato bi bilo treba v planu stanovanj na vse te stvari misliti.

Marija Mesarič je med drugim izjavila: Iz poročila in dodatnih izjavani današnjega poročevalca je razvidno, da so postavljene obvezne smernice, katerih se morajo držati projektanti pri izdelavi projektov za družbeni standard. Vsi pozdravljamo, da se postavlja načelna pomenitev gradnje, ker smo nedvomno vsi zainteresirani, da so stanovanja cenena. Mnenja pa sem, da bi morala biti merila za ožje središče mesta drugačna, kakor za njegovo okolico oziroma periferijo. Občinski ljudski odbori bi morali biti do

neke mere pooblaščen, da v določenih primerih dopuščajo odstopanje od postavljenih smernic. Zlasti naj bi to veljalo za občino Ljubljana-Center.

Nadalje smatram, da je predpis, da se garaže ne smejo financirati iz kreditnega sklada, neprimeren, ker če stvar postavimo tako, ne gremo po mojem mnenju vzporedno z duhom časa naprej, saj nam dosedanja praksa jasno kaže, da so s povečevanjem motorizacije nujno potrebni tudi prostori za shranjevanje mopédov, koles in ostale manjše motorizacije. Primer imamo pri združnih gradnjah, kjer prvotno prostori za garaže niso bili projektirani, pozneje pa so se lastniki zaradi potreb z minimalnimi stroški iz prostora, ki je bil predviden za drvarnico ali klet, spramenili te prostore v garaže. Mislim, da je takšen način dosti prikladnejši že zaradi zunanjega izgleda mesta, ker kasneje postavljene provizorne barake na vrtovih in dvoriščih v bližini ličnih družinskih hiš, kvarijo zunanji izgled mesta.

V poročilu je nadalje navedeno, da se opusti gradnja stolpnice in naj se preide na gradnjo do največ štirietaznih blokov, češ da je ta gradnja cenejša. Mnenja sem, da to priporočilo za prehod na nižje zgradbe ne more veljati za strogi center, ker moramo tu na vsak način gledati, da postavimo višje hiše že zaradi izgleda mesta samega.

Nadalje je tov. Mesaričeva izrazila mnenje, da bi bilo nujno potrebno, da se stanovanja v Gerbičevi ulici zgrade že v letošnjem letu, ker so v tesni povezavi z mladinsko akcijo na avtocesti Ljubljana-Zagreb. V kolikor bi bili potrebni krediti, ki jih ni, naj se zmanjšajo ti krediti pri drugih gradnjah. Ker gre za zidanje tako imenovanih nadomestnih stanovanj, ki bodo potrebna v zvezi z rekonstrukcijo Karlovške ceste, je treba ta stanovanja pripraviti, da bodo vselivi, ko se bo pričelo z rekonstrukcijo nove vpadnice.

Tovarišica Mesaričeva je nato razpravljala o gradnji stanovanjske hiše na vogalu Prešernove in Gosposvetske ceste, ki je izpadla iz plana dokončanih gradenj v letu 1959. V poročilu o perspektivnem planu gradenj v občini Ljubljana-Center, katerega smo podajali svojim volivcem na predvolilnih sestankih, je bilo omenjeno, da se bo s to gradnjo pričelo že v juniju letošnjega leta. Kolikor mi je znano, se projekti za to gradnjo že delajo in bi bilo možno obdržati prvotno določeni termin za začetek gradnje. Zato bi bilo potrebno popraviti plan in vnesti to gradnjo vanj.

V smernicah za financiranje stanovanjske izgradnje je navedeno, da gospodarske organizacije prispevajo h gradnji z lastnimi sredstvi v povprečju najmanj 30% od proračunske vrednosti objektov. Mnenja sem, da je pravilno, da se krediti dodeljujejo v prvi vrsti tistim podjetjem, ki lahko največ prispevajo h konkretni gradnji, vendar pa to ne more biti pravilo. Če bi se strogo držali tega merila, bi gospodarske organizacije, katere ne morejo ustvarjati velikih dobičkov, imale pa veliko število zaposlenih, bile prizadete ob enakem načinu reševanja stanovanjskih problemov svojih delavcev, kakor pa podjetja, ki delajo z velikimi dobički in imajo majhno število zaposlenih ljudi. Kot primer navedam gradbeno podjetje. Nobeno gradbeno podjetje v Ljubljani še nima urejenega stanovanjskega problema za same delavce, kaj šele za poročene člane svojega

kolektiva. Vedno se govori o povečanju kapacitet gradbenih storitev, kar pa ne more imeti nobenega efekta, če ne bomo rešili stanovanjskega problema gradbenih delavcev. Zato smatram, da bi morale vse občine iz svojih kreditnih skladov prispevati določen procent v ta namen. Kreditni skladi naj dajejo gradbenim podjetjem posojila pod ugodnejšimi pogoji kot ostalim gospodarskim organizacijam. Priporočam, da bi se gradbeno podjetja podprla na ta način, da bi se jim določil le 10%-ni prispevek iz lastnih sredstev za reševanje njihovih potreb.

Frane Svab je izjavil: Stanovanjske uprave občinskih ljudskih odborov so po sklepu svojih ljudskih odborov vračale prošnje prisilcev za stanovanja. Na ta način se je v kolektivih gospodarskih organizacij postavilo resno vprašanje, kako preskrbeti zaposlenim odgovarjajoča stanovanja. Mislim, daje osnovni problem v tem, ker je Zavod za stanovanjsko izgradnjo že razprodal vsa stanovanja do vključno leta 1960. V nekaterih gospodarskih organizacijah pa so stanovanjski problemi takega obsega, da bomo morali na vsak način podvzeti določene ukrepe. Te ukrepe bo potrebno podvzeti samo zaradi tega, ker vemo, da gradbene kapacitete ne bodo tako močne, da bi se z njimi lahko zgradilo toliko stanovanj, kolikor jih posamezne gospodarske organizacije potrebujejo za svoje ljudi. Na zadnjih sejah zborov proizvajalcev občinskih ljudskih odborov je bilo govora o tem, naj se vsa razpoložljiva denarna sredstva gospodarskih organizacij kanalizira za stanovanjsko izgradnjo. Mislim, da je to vprašanje resno zaradi tega, ker se pojavlja vprašanje, kako bo Zavod za stanovanjsko izgradnjo vloge za nakup stanovanj realiziral. Če postavim poleg tega še vprašanje preskrbe borcev NOB s stanovanji, mislim, da je temu problemu treba dati prvenstveno prednost. Mislim, da bi bilo morda dobro izvesti akcijo v tem smislu, da bi gospodarske organizacije svoja sredstva dala samo za stanovanjsko izgradnjo. Pri tem pa se postavlja vprašanje tistih gospodarskih organizacij, ki nimajo možnosti samostojnega financiranja, kjer pa so ljudje prav tako potrebni stanovanj. Ta problem bo treba delno reševati iz sredstev stanovanjskega sklada.

Dr. Marijan Dermastia je zaključil razpravo z naslednjimi izjavami: Mislim, da je potrebno načeti vzporedno s planom stanovanjske izgradnje za leto 1958 in 1959 vprašanje strukture gradnje in strukture stanovanj. Mnenja sem, da je glede tega potrebno najti srednjo pot. Pri reševanju stanovanjskega problema ne smemo iti pod vsako ceno, ker bi takšna rešitev predstavljala pravzaprav zmanjšanje splošnega standarda delovnih ljudi in splošnih navad, ki sodanes sestavni del pojma o stanovanju. Z druge strani pa je seveda popolnoma jasno, da zaradi današnjega položaja, v katerem se nahaja stanovanjski problem, ne smemo »sluksurizirati«. Po mojem mnenju predstavljajo tudi normativi, katere je v okviru plana stanovanjske izgradnje za leto 1958 in 1959 predložil Svet za stanovanjske zadeve, iskane srednje poti, čeprav mislim, da bi se dalo v okviru teh normativov, če jih vzamemo kot maksimum možnosti, voditi borbo za štednjo razpoložljivih denarnih sredstev. Poročilo Sveta za stanovanjske zadeve o planu stanovanjske izgradnje

v letu 1958 in 1959 sem razumel tako, da so postavljeni normativ gornja maksimalna meja, iznad katere naj bi Mestni svet ne dopuščal graditi na območju ljubljanskih občin, da pa bi zahteval od projektantov istočasno, da grade izpod te maksimalne meje in najdejo v njem okviru še boljše rešitve.

Tovariš Tuma je omenil tožbe projektantov in urbanistov, češ, da jim je odvzeta iniciativa pri njihovem ustvarjanju. Pravim, da jim iniciativa ni odvzeta, pač pa se jim celo daje. Mestni svet daje projektantom in urbanistom iniciativno, da delajo čim več in čim cenejša stanovanja. Urbanistom in projektantom so v tem smislu vrata široko odprta, gradijo pa naj v okviru postavljenih normativov.

Druga stvar, ki je s tem v zvezi, pa je oprema teh stanovanj. Če hočemo imeti čim manjša stanovanja, pa moramo stremeti, da bodo čim sodobneje opremljena. Če gledamo na ta problem z družbenega vidika, je sodobno serijsko opremljeno stanovanje mnogo cenejše od praznega, neopremljenega. Mnenja sem, da v tem pogledu ne bi smeli štediti, kljub temu, da nas dokončno zgrajeno in opremljeno stanovanje tudi precej stane. Na osnovi primerjave med kvalitetno opremljenimi in ne-kvalitetno opremljenimi stanovanji moramo odrediti takšno kategorizacijo stanovanj, ki so primerna in se v okviru postavljenih normativov borijo za znižanje stroškov za stanovanje v celoti. Mislim, da je potrebna ideja, katero so dali tovariši s Sveta za stanovanjske zadeve podpreti v tem smislu, da gremo kasneje še korak naprej in stanovanja opremljamo. S tem, da bomo prodajali opremljena stanovanja, bomo dosegli dvojce: udobno bivanje človeku v opremljenem stanovanju, po drugi strani pa novo mišljenje in gledanje na sodobno stanovanje.

Druga vprašanje pa je gostota prebivalstva na tem prostoru. Predlog Sveta za stanovanjske zadeve glede gradnje štirih etažnih stanovanj si predstavljam tako, da pomeni to izhod za silo, da v trenutno danih pogojih rešimo čim več problemov, da pa ne moremo vztrajati na tem, ker sama koristnost okrog zgostitve prebivalstva na kvadratni meter površine zahteva, da te stvari korigiramo. Večjo zgostitev prebivalstva na en kvadratni meter površine lahko dosežemo z gradnjo višjih stavb. Z družbenega vidika gledano, je taka gradnja trenutno dražja, eksploatacija teh višjih zgradb v 50. letih pa bo cenejša, kot eksploatacija štirietaznih zgradb. Mislim, da je prav, da se sedaj sprejme ta predlog, ki pa se ne sme smatrati kot dokončen, pač pa je treba naložiti Svetu za urbanizem, da pri zazidalnih načrtih išče najcenejše rešitve in istočasno misli tudi na takšne zazidave, ki dopuščajo tisto gostoto prebivalstva na kvadratni meter površine, ki bo kasneje zmanjšala eksploatacijske in komunalne stroške.

Mislim, da ni prav, če kdo poreče, da najbrže grešimo, ko podiramo staro mentaliteto privilegiranega položaja civitja. V razpravi je bilo rečeno, naj bi to za center mesta Ljubljane ne veljalo. Mislim, da takšno gledanje ni pravilno. Če je kdo dolžan, potem smo dolžni mi, da to, kar smo nodedovali od kapitalistične preteklosti, sistematično likvidiramo. Razliko med centrom mesta in periferijo je treba likvidirati. Če pa hočemo to razliko likvidirati, se ne smemo postaviti na stališče, da bomo na periferiji gradili

socialna stanovanja, v ožjem centru mesta pa ne vem kakšna boljša stanovanja. Mislim, da moramo tu obdržati določeno sorazmerje. Mnenja sem, da je treba tako v enem, kakor tudi v drugem primeru gledati na potrebe človeka na sploh in na konkretne interese posameznika. Če bomo na stvar tako gledali, jo bomo pravilno rešili.

Glede gradenj stanovanj za nadomestitev stanovanj, ki se bodo rušila mislim, da je treba dati Svetu za stanovanjske zadeve nalogo, da posveti vso skrb tem stanovanjem. Program dela v zvezi z gradnjo teh stanovanj smo sprejeli že na eni izmed sej Mestnega sveta in sej OLO. Ta program dela predstavlja določeno materialno obvezo, s katere rešitvijo ne smemo odlašati, če hočemo rešiti vse mestne probleme. Prvi pogoj za to je, da izvršimo zadani program dela čim prej. Mislim, da je treba naložiti Svetu za stanovanjske zadeve, da je ena izmed njegovih prvenstvenih skrbi, da gradi čim več stanovanj za zamenjavo (nadomestitev). Tu gre za graditev stanovanj, ki bodo prišla v poštev pri čiščenju mesta v zvezi z urbanističnim načrtom ter reševanjem mestnega prometa in ljubljanskega vozlišča.

Glede gradnje vrstnih hiš naj omenim, da bi bilo prav, da v bodoče stremimo za tem, da dajemo kredite za gradnjo vrstnih hiš samo v okviru normativov, ki so za to gradnjo postavljeni. Za individualno gradnjo je treba dati kredite samo v okviru določenih normativov. Če smo rekli, da veljajo določeni normativi za družbeno gradnjo, potem tudi v združni in individualni gradnji ne smemo dovoliti nobenih izjem. Določiti moramo, da se dovoljujejo krediti za individualno ali združno gradnjo v okviru maksimuma, ki je postavljen z normativi. Vsako dopuščanje izjem nam pravzaprav ruši osnovne proporce, ker je potrebno več gradbenega materiala, večje angažiranje gradbene in obrtniške operative in tako postavlja lahko težave v naši stanovanjski izgradnji.

Posebno vprašanje je vprašanje pomanjkanja gradbenega materiala. To vprašanje je brez dvoma pereče. Ko bo prišel na dnevni red seje Okrajnega ljudskega odbora program in plan dela Sveta za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala, bomo o teh stvareh podrobneje govorili. Mislim, da bi bilo prav, postaviti načelo, da se morajo gospodarske organizacije na območju mesta Ljubljane iz javnih interesov podrediti planu stanovanjske izgradnje katerega je sprejel na svoji seji Mestni svet. Najti mo-

ramo sredstva in način, kako te stvari vskladiti z gospodarskimi organizacijami. Mnenja sem, da ne smemo zaradi ene gospodarske organizacije, pri kateri nismo dosegli razumevanja zaradi njenih individualnih koristi, postaviti na kocko vprašanje celotnega programa reševanja tako perečega problema, kot je stanovanjski problem. Mislim, da je treba v tem pogledu po politični in oblastveni liniji podvzeti določene ukrepe in tam, kjer ne bi bilo razumevanja ukreniti vse potrebno, da se bo program lahko izvedel. Ravno glede cen gradbenega materiala je treba podvzeti najenergičnejše ukrepe. Če bi se v posameznih podjetjih vršile večje nepravilnosti in nerazumevanje za reševanje skupnih problemov, bo potrebno priporočiti občinskim ljudskim odborom, da podvzamejo vse ukrepe, ki jih imajo na razpolago, da se prepreči eventualna protidružbena orientacija, ki bi rušila celotno perspektivo stanovanjske izgradnje.

Se eno vprašanje, o katerem je treba govoriti, je vprašanje angažiranja privatnih sredstev za stanovanjsko izgradnjo. Mislim, da je dozorelo vprašanje posebne štednje za stanovanjsko izgradnjo in da ga zaradi tega lahko postavimo na dnevni red današnje seje. Smatram, da je potrebno angažirati celo vrsto interesentov kot bodočih koristnikov stanovanj, da štedijo v naprej in pripravijo potrebna denarna sredstva za to, da dobe stanovanja, ki jih potrebujejo. Že danes vidimo, da tak interes obstoja in mislim, da bi bilo prav, če bi dal Mestni svet priporočilo organom. Okrajnega ljudskega odbora, da razmislijo o tem, da se ustanovi posebna hranilnica za stanovanjsko štednjo. Ta naj bi prevzela vso finančno stran in izvršila maksimalno koncentracijo privatnih sredstev, s čemer bi v znatni meri razbremenila Zavod za stanovanjsko izgradnjo v pogledu vodenja finančnih poslov. Na ta način bi se Zavod za stanovanjsko izgradnjo lahko posvetil izključno reševanju tehničnih vprašanj.

Posebno vprašanje je vprašanje dejanske zmogljivosti in želji v stanovanjski izgradnji. Mislim, da moramo v tem pogledu ugotoviti, da je naša družbena dolžnost, da ostanemo tudi pri stanovanjski izgradnji v tistih okvirih, ki so družbeno možni in opravičljivi. Vsako pretirano razširjanje teh okvirov brez materialnih možnosti predstavlja nevarnost, da ne bomo zgradili toliko stanovanj, kot smo jih zgradili doslej ali pa celo nekoliko več. Ne smemo dopustiti, da bi nastalo zaradi pretiranih interesov na tržišču gibanje, ki bi ga gradbena opera-

tiva, ki je precej dovzetna za te stvari, izkoristila v smeri povečevanja cen in tako poslabšala položaj na poti stabilizacije tržišča na sploh. Misli, da je treba prav zaradi tega še bolj čvrsto stegniti monopol, katerega ima Zavod za stanovanjsko izgradnjo. Pojavljajo se predlogi, da bi posamezne gospodarske organizacije, ki so se pozno spomnile skleniti pogodbe za stanovanja z Zavodom za stanovanjsko izgradnjo, same gradile stanovanja, ki bi jih na ta način prej in ceneje zgradile. Najbrž je res, da bi jih prej zgradile in da bi bila trenutno cenejša. Prepričan pa sem, da bi bil družbeni obračun precej drag, če bi to dopustili in da bi s tem ustvarili splošno anarhijo na področju stanovanjske izgradnje. Na osnovi te anarhije bi omogočili, da se ponudba gradbene operative temu primeru ravna, kar bi povzročilo samo to, da ne bi zlepa prišli do stabilizacije cen na tržišču. Mislim, da je zato treba čvrsto postaviti meje in obdržati družbeni monopol. Temu družbenemu monopolu pa je treba dati vse objektivne in materialne osnove, da bo družba te naloge lahko tudi izvrševala. Zato mislim, da bi bilo zelo zgrešeno, če ne bi znali našim volivcem objasniti prednosti, katere imamo danes z obstojem Zavoda za stanovanjsko izgradnjo in pokazali na škodo, katero bi imeli, če bi to porušili.

Pri vsem tem moramo razmišljati tudi o tem, ali ni bolj pametno, da izvršimo maksimalno koncentracijo razpoložljivih denarnih sredstev brez povečevanja plana stanovanjske izgradnje in da uporabimo ta sredstva za hitro finansiranje industrije gradbenega materiala. Če to naredimo samo na področju industrije opeke, smo že pridobili na razliki v ceni v dveh letih. Mislim, da je treba to politiko Zavoda za stanovanjsko izgradnjo podpreti v tem smislu, da finansiramo industrijo gradbenega materiala, ki naj jo vodi Zavod za stanovanjsko izgradnjo naprej, tako kot jo je vodil doslej. Če bi Zavodu za stanovanjsko izgradnjo to možnost odvzeli, bi nastala anarhija na področju industrije gradbenega materiala in cela vrsta problemov bi ostalo nerešenih. Mislim, da je treba s tega stališča gledati na plan stanovanjske izgradnje za leto 1958 in 1959 in se v okviru tega plana boriti za praktično izvajanje in nadaljnjo učvrstitev stanovanjske izgradnje na teh temeljih, na katerih delamo in gradimo. Mislim, da dosedanjí rezultati, katere smo dosegli, niso taki, da bi nas moralo biti pred njimi sram, čeprav niso taki, da bi morali biti z njimi popolnoma zadovoljni.

OBČINSKI LJUDSKI ODBORI

OBČINA LITIJA

75.

Na podlagi 2. točke 50. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Ur. list LRS št. 19/52), je Občinski ljudski odbor Litija na seji občinskega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 31. januarja 1958 sprejel

ODLOK

o razveljavitvi odloka o ustanovitvi sklada za stanovanjsko in komunalno graditev

1.

Razveljavi se odlok o ustanovitvi sklada za stanovanjsko in komunal-

no graditev, ki ga je sprejel Občinski ljudski odbor Litija na 15. seji dne 13. VIII. 1956 in ki je bil objavljen v »Glasniku« OLO Ljubljana št. 75 z dne 28. IX. 1956.

2.

Ta odlok prične veljati z dnem objave v »Glasniku«, uradnem vestniku okraja Ljubljana.

Litija, dne 30. januarja 1958.

St. 567/58

Predsednik

Občinskega ljudskega odbora:
Stane Pungerčar l. r.

OBČINA LJUBLJANA-MOSTE

76.

Na podlagi 11. in 43. člena Temeljnega zakona o proračunih (Ur. list FLRJ št. 13/56), 12. člena Uredbe o izvrševanju proračunov in o računovodstvenem poslovanju državnih organov in zavodov (Ur. list FLRJ št. 35/55) ter 25. člena Statuta Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Moste, je Občinski ljudski odbor Ljubljana-Moste na ločenih sejah obeh zborov dne 7. februarja 1958 sprejel

ODLOK

o začasnem finansiranju proračunskih izdatkov Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Moste v prvem tromesečju 1958

1. člen

Do sprejetja proračuna Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Moste za leto 1958 se bodo proračunske potrebe Občinskega ljudskega odbora, proračunskih ustanov in finančno samostojnih zavodov financirale na podlagi tromesečnega plana izdatkov, vendar najdalje do 31. III. 1958.

2. člen

Sredstva za osebne izdatke se zagotovijo za število uslužbencev po stanju v decembru 1957.

Materialni izdatki ne smejo presegati ene četrtine plana proračuna za leto 1957.

3. člen

Dohodki in izdatki po tem odloku so sestavni del proračuna za leto 1958.

4. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem vestniku okraja Ljubljana, uporablja pa se od 1. januarja 1958.

Ljubljana, dne 7. februarja 1958.
Opr. št. 01/1-238/3

Podpredsednik

Občinskega ljudskega odbora:
Ludvik Sefie l. r.

OBČINA LJUBLJANA-VIČ

77.

Na podlagi 2. odstavka 11. člena in 43. člena temeljnega zakona o proračunih (Ur. list FLR) št. 13-126/56), v zvezi s 26. členom statuta občine, je Občinski ljudski odbor

Ljubljana-Vič na seji občinskega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 27. decembra 1957 sprejel

ODLOK

o začasnem finansiranju proračunskih izdatkov Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Vič za razdobje januar-marec 1958

1. člen

Dokler ne bosta sprejeta družbeni plan in proračun za leto 1958, se bodo financirali proračunski izdatki ObLO Ljubljana-Vič za razdobje januar-marec 1958 po planu začasnega finansiranja, ki je kot posebna priloga sestavni del tega odloka.

2. člen

Izdatki, izvršeni na podlagi tega odloka, so sestavni del izdatkov po proračunu za leto 1958.

3. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem vestniku okraja Ljubljana, uporablja pa se od 1. januarja 1958.

St. 06/24-5907/1

Ljubljana, dne 27. decembra 1957.

Predsednik

Občinskega ljudskega odbora:
Ignac Voljč l. r.

Vsebina

Vabilo na 4. sejo Zbora proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora.
Poročilo in razprava o načrtu gradnje stanovanj v Ljubljani v letu 1958 in 1959.
75 Odlok o razveljavitvi odloka o ustanovitvi sklada za stanovanjsko in komunalno graditev občine Litija.
76 Odlok o začasnem finansiranju proračunskih izdatkov v I. tromesečju 1958 občine Ljubljana-Moste.
77 Odlok o začasnem finansiranju proračunskih izdatkov za I. tromesečje 1958 občine Ljubljana-Vič.

Izveček iz poročila o poslovanju KMETIJSKE ZADRUGE z o. j., Šmarino v Tuhinju, v letu 1956

Zadruga se bavi z odkupom lesnih sortimentov, kmetijskih pridelkov, zdravilnih zelišč, gozdnih sadežev in drugo. Ima eno poslovalnico s špecerijskim, galanterijskim in manufakturnim blagom, katera dela mesečno ca. 1.500.000 prometa. Dalje gostilniški lokal, katerega pa bo zaradi majhnega prometa v bodoče opustila. Strojni odsek, ki dela usluge kmetom z rezanjem drv, mlačvo, košnjo in drugo. Ima še manjše pospeševalne odseke in to poljedelski, živinorejski, sadjarski, čebelarski, mladinski, gradbeni odsek in odsek žena.

AKTIVA

BILANCA na dan 31. decembra 1956

PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	1.164	1.	Skladi osnovnih sredstev	1.164
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni krediti za dokončane investicije	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	6.570	3.	Razni skladi	7.350
B. Obratna sredstva			4.	Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	—
4.	Skupna obratna sredstva	3.287	5.	Drugi viri finansiranja investicij	—
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			B. Viri obratnih sredstev		
5.	Kupci in druge terjatve	3.278	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	1.797
6.	Druga aktiva	780	C. Viri sredstev v obračunu in druga sredstva		
D. Finančni uspeh			7.	Dobavitelji in druge obveznosti	3.988
7.	Razporejeni dobiček	—	8.	Druga pasiva	780
8.	Izguba	—	D. Finančni uspeh		
			9.	Dobiček	—
			10.	Kritje izgube	—
	Skupaj:	15.079		Skupaj:	15.079
Vodja računovodstva: Čevč Ivanica			Predsednik upravnega odbora: Razpotnik Jernej		
			Direktor podjetja: Malenšek Mica		

Izveček iz poročila o poslovanju trgovskega podjetja s sadjem, zelenjavo in izdelki na drobno »POVRTNINA«, Ljubljana, Titova 6, v letu 1956

Podjetje je bilo ustanovljeno po sklepu delavskega sveta Zadrugnega podjetja za izvoz in uvoz »FRUCTUS«, Koper, z dne 7. maja 1954. Letni plan je podjetje izpolnilo 89%. Povprečno je bilo zaposlenih 15 oseb.

AKTIVA

BILANCA na dan 31. decembra 1956

PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	308	1.	Skladi osnovnih sredstev	308
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni krediti za dokončane investicije	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	305	3.	Razni skladi	424
B. Obratna sredstva			4.	Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	—
4.	Skupna obratna sredstva	2.450	5.	Drugi viri finansiranja investicij	—
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			B. Viri obratnih sredstev		
5.	Kupci in druge terjatve	454	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	—
6.	Druga aktiva	2	C. Viri sredstev v obračunu in druga sredstva		
D. Finančni uspeh			7.	Dobavitelji in druge obveznosti	2.847
7.	Razporejeni dobiček	35	8.	Druga pasiva	—
8.	Izguba	—	D. Finančni uspeh		
			9.	Dobiček	35
			10.	Kritje izgube	—
	Skupaj:	3.614		Skupaj:	3.614
Vodja računovodstva: Božidar Okorn			Predsednik upravnega odbora: Alojz Batkovič		
			Direktor podjetja: Albin Tušar		